



| Guía Docente          |                                                                                                                          |                    |                                 |           |
|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------|-----------|
| Datos Identificativos |                                                                                                                          |                    | 2020/21                         |           |
| Asignatura (*)        | Desviación e control social                                                                                              |                    | Código                          | 615G01302 |
| Titulación            | Grao en Socioloxía                                                                                                       |                    |                                 |           |
| Descriptor            |                                                                                                                          |                    |                                 |           |
| Ciclo                 | Período                                                                                                                  | Curso              | Tipo                            | Créditos  |
| Grao                  | 1º cuatrimestre                                                                                                          | Terceiro           | Obrigatoria                     | 6         |
| Idioma                | CastelánGalego                                                                                                           |                    |                                 |           |
| Modalidade docente    | Presencial                                                                                                               |                    |                                 |           |
| Prerrequisitos        |                                                                                                                          |                    |                                 |           |
| Departamento          | Socioloxía e Ciencias da Comunicación                                                                                    |                    |                                 |           |
| Coordinación          | Lamela Viera, Maria del Carmen                                                                                           | Correo electrónico | carmen.lamela@udc.es            |           |
| Profesorado           | Lamela Viera, Maria del Carmen                                                                                           | Correo electrónico | carmen.lamela@udc.es            |           |
|                       | Piñeiro Aguiar, Edeler                                                                                                   |                    | eleder.pineiro.aguiar@udc.es    |           |
|                       | Tarrío Maneiro, Ángela Estefanía                                                                                         |                    | estefania.tarrio.maneiro@udc.es |           |
| Web                   | carmenlamela.wordpress.com/                                                                                              |                    |                                 |           |
| Descrición xeral      | Presentación das ferramentas teóricas e prácticas para o estudo da desviación social desde unha perspectiva sociolóxica. |                    |                                 |           |



|                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Plan de continxencia | 1. Modificacións nos contidos<br>Non se realizarán cambios                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|                      | 2. Metodoloxías<br><br>*Metodoloxías docentes que se manteñen<br>- Sesión maxistral<br>- Discusión dirixida (computa na avaliación)<br>- Proba mixta (computa na avaliación)<br>- Atención personalizada<br><br>*Metodoloxías docentes que se modifican                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|                      | 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado<br>- Correo electrónico: Diariamente. De uso pra facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento do traballo realizado.<br>? Moodle: Diariamente. Segundo a necesidade do alumando. Dispoñen de ?foros temáticos asociados aos módulos? da materia, para formular as consultas necesarias. Tamén hai ?foros de actividade específica? para desenvolver as ?Discusións dirixidas?, a través das que se se pon en práctica o desenvolvemento de contidos teóricos da materia.<br>? Teams: 1 sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos teóricos e 1 sesión semanal de discusión dirixida en grupos (ate 15 persoas) nas franxas horarias que ten asignada a materia no calendario de aulas da facultade. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado as necesidades da aprendizaxe do alumando para desenvolver o traballo da materia. |
|                      | 4. Modificacións na avaliación<br>Mantense o mesmo sistema de avaliación que no curso presencial<br><br>*Observacións de avaliación:<br>Mantéñense as mesmas que figuran na guía docente. A proba mixta equivalente ao exame final realizarase a través de Moodle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|                      | 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía<br><br>- Non se realizarán cambios. Xa dispoñen de todos os materiais de traballo da maneira dixitalizada en Moodle.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

| Competencias do título |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Código                 | Competencias do título                                                                                                                                                                                                                                          |
| A19                    | Capacidades para definir, localizar y contactar la población objeto de integración social.                                                                                                                                                                      |
| A21                    | Capacidades para identificar y medir factores de vulnerabilidad social y procesos conflictivos.                                                                                                                                                                 |
| A32                    | Capacidades en contribuir al diseño de políticas públicas orientadas a abordar problemas sociales.                                                                                                                                                              |
| A35                    | Actitud crítica frente a las doctrinas y las prácticas sociales.                                                                                                                                                                                                |
| B3                     | Capacidad de análisis y síntesis.                                                                                                                                                                                                                               |
| B9                     | Reconocimiento a la diversidad y a la multiculturalidad.                                                                                                                                                                                                        |
| B13                    | Razonamiento crítico.                                                                                                                                                                                                                                           |
| C4                     | Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía abierta, culta, crítica, comprometida, democrática y solidaria, capaz de analizar la realidad, diagnosticar problemas, formular e implantar soluciones basadas en el conocimiento y orientadas al bien común. |
| C6                     | Valorar críticamente el conocimiento, la tecnología y la información disponible para resolver los problemas con los que deben enfrentarse.                                                                                                                      |

| Resultados da aprendizaxe |
|---------------------------|
|---------------------------|



| Resultados de aprendizaxe                                                                                                     | Competencias do título   |                 |          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|-----------------|----------|
| Explicar as principais teorías e conceptos para a análise da desviación social                                                | A21<br>A35               | B3<br>B13       | C6       |
| Recoñecer a dimensión social da definición e do control da delincuencia e da desviación                                       | A19<br>A21<br>A35        | B3<br>B9<br>B13 | C4<br>C6 |
| Aplicar as distintas perspectivas teóricas sociolóxicas ás distintas manifestacións da desviación                             | A19<br>A21<br>A32<br>A35 | B3<br>B9<br>B13 | C6       |
| Describir os feitos básicos das principais manifestacións de desviación no seu contexto social.                               | A19<br>A21               | B3<br>B9<br>B13 | C4<br>C6 |
| Identificar os procesos de estigmatización social, así como deducir os intereses, normas e valores sociais que están en xogo. | A19<br>A21<br>A35        | B3<br>B9<br>B13 | C4<br>C6 |
| Evaluar críticamente as principais fontes de información e datos para o estudo da desviación social.                          | A19<br>A21<br>A35        | B3<br>B13       | C4<br>C6 |

| Contidos                                                                                                   |                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Temas                                                                                                      | Subtemas                                                                                                                                                                   |
| Introdución á socioloxía da desviación e do control social                                                 | - Presentación do programa<br>- Definiendo a desviación social: desde o esencialismo ao construtivismo<br>- Bibliografía e fontes de información sobre a desviación social |
| As principais perspectivas académicas sobre a desviación social                                            | - A criminoloxía clásica<br>- O positivismo<br>- Socioloxía jurídica                                                                                                       |
| As principais perspectivas sociolóxicas sobre desviación e control social: o positivismo sociolóxico       | - Teorías estruturais-funcionalistas: evolución do concepto de anomia<br>- A Escola de Chicago e os enfoques subculturais<br>- Teorías del control social y sus límites    |
| As principais perspectivas sociolóxicas sobre desviación e control social: teorías construtivistas         | - Teorías da reacción social<br>- Perspectiva marxista<br>- Perspectiva de xénero                                                                                          |
| Novas teorías e debates na socioloxía da desviación                                                        | -                                                                                                                                                                          |
| A xestión institucional do control do delito e da desviación                                               | - Evolución da xustiza penal moderna e do Estado penal-welfare<br>- A nova cultura do control del delito                                                                   |
| Temas monográficos sobre desviación social: sexualidade, violencia, enfermidade mental, delincuencia, etc. | -                                                                                                                                                                          |

| Planificación         |                                 |                   |                                           |              |
|-----------------------|---------------------------------|-------------------|-------------------------------------------|--------------|
| Metodoloxías / probas | Competencias                    | Horas presenciais | Horas non presenciais / traballo autónomo | Horas totais |
| Sesión maxistral      | A19 A21 A32 A35 B3<br>B9 B13 C6 | 24                | 24                                        | 48           |



|                                                                                                                          |                                    |    |    |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|----|----|----|
| Proba mixta                                                                                                              | A19 A21 A32 A35 B3<br>B9 B13 C6    | 2  | 20 | 22 |
| Discusión dirixida                                                                                                       | A19 A21 A32 A35 B3<br>B9 B13 C4 C6 | 22 | 55 | 77 |
| Atención personalizada                                                                                                   |                                    | 3  | 0  | 3  |
| *Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado |                                    |    |    |    |

| Metodoloxías       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías       | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Sesión maxistral   | Durante as clases maxistrais expoñeranse os principais contidos ou temas do curso. En xeral, dedicaráselles unha clase por semana.                                                                                                                                                                                             |
| Proba mixta        | O exame final consistirá nunha parte de preguntas test e outra parte de preguntas de ensaio sobre as lecturas e os materiais asignados.                                                                                                                                                                                        |
| Discusión dirixida | As clases de discusión dirixidas supoñerán o esforzo de aplicar a teoría e conceptos presentados previamente a casos máis prácticos, ou á interpretación de novos textos e casuística. Desenvolveranse a través dunha serie de preguntas suscitadas pola profesora respecto de os materiais que se traballarán en cada sesión. |

| Atención personalizada            |                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Metodoloxías                      | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Discusión dirixida<br>Proba mixta | Poden ser de gran axuda as sesións de seguimento do traballo realizado durante o curso, individualizadas ou en pequenos grupos. Ademais, admítase e promóvese a atención de dúbidas e o intercambio de materiais vía correo electrónico e por foros de Moodle. |

| Avaliación         |                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |               |
|--------------------|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Metodoloxías       | Competencias                       | Descrición                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Cualificación |
| Discusión dirixida | A19 A21 A32 A35 B3<br>B9 B13 C4 C6 | As clases de discusión dirixidas supoñerán o esforzo de aplicar a teoría e conceptos presentados previamente a casos máis prácticos, ou á interpretación de novos textos e casuística. Desenvolveranse a través dunha serie de preguntas suscitadas pola profesora respecto de os materiais que se traballarán en cada sesión.<br><br>Pola demostración da realización do traballo esixido en cada caso, e da adecuada comprensión dos materiais, outorgaranse puntos que sumarán ata un máximo de 6, equivalente a un 60% da nota final. A realización da discusión e obtención dos puntos sempre esixirá presencialidade ou docencia sincrónica. | 60            |
| Proba mixta        | A19 A21 A32 A35 B3<br>B9 B13 C6    | O exame final representa o 40% da cualificación final.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 40            |

| Observacións avaliación |
|-------------------------|
|-------------------------|



Prevese contemplar traballos substitutivos non-presenciais optativos para o alumnado con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia. Para a segunda e posteriores convocatorias, a avaliación será mediante proba mixta sobre os contidos das lecturas asignadas.

Seguindo as recomendacións do Comité Ambiental de Green Campus do Centro, a entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia:

1.1. Solicitarse en formato virtual e/ou soporte informático

1.2. Realizarse a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos

1.3. De se realizar en papel:

- Non se empregarán plásticos.
- Realizáranse impresións a dobre cara.
- Empregarase papel reciclado.
- Evitarse a impresión de borradores.

## Fontes de información

### Bibliografía básica

- Becker, Howard (2009). Outsiders. Buenos Aires, Siglo XXI
  - Garland, D. (2005). La cultura del control. Barcelona, Gedisa
  - Goffman, Erving (2008). Estigma. Buenos Aires, Amorrortu
  - Milgram, Stanley (1980). Obediencia a la autoridad. Bilbao, Desclée de Brouwer
  - Larrauri, E. (2000). La herencia de la criminología crítica. Madrid, Siglo XXI
  - Sutherland, Edwin (1988). Ladrones profesionales. Madrid, La Piqueta
  - Taylor, I., P. Walton y J. Young (1977). La nueva criminología: Contribuciones a una teoría social de la conducta desviada. Buenos Aires, Amorrortu
- Separadamente da bibliografía básica, traballarase sobre unha serie de artigos, dispoñibles na plataforma moodle, sobre a que se realizarán as proba final e os exercicios presenciais.

### Bibliografía complementaria

- Baratta, A. (1993). Criminología crítica y crítica del derecho penal. Madrid, Siglo XXI
  - Bergalli, Roberto (Coord) (2006). Flujos migratorios y su (des)control. Barcelona, Anthropos
  - Wacquant, L. (2001). Las cárceles de la miseria. Madrid, Alianza
- Ao longo do curso presentarase e discutirá abundante bibliografía complementaria e outras fontes de información dispoñibles para profundar sobre o temario do programa.

## Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

## Observacións

(\*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías